

PRinė “struktūrinė parama” II pensijų pakopai per paslėptą finansinę skylę Sodroje?

(preliminaru, pastaboms)

R.K.
2016 m. sausis

Problema

- Kiek pervedama II pakopai, žmogus paprastai žino:
 - tarkime, 2 proc. nuo algos ant popieriaus
- O kiek dėl to pervedimo **sumažėja Sodros pensija (tiksliau jos papildoma dalis, nes tik ji mažinama)**, visuomenė žino mažiau
- Pagrindinis klausimas: ar tas sumažėjimas yra adekvatus?

Sodros pensijos papildoma dalis

- Sodros pensijos papildoma dalis apskaičiuojama taip:

$$0,005 * S * K * D$$

kur:

S – stažas metais

$K = [\min(5; "W"/D)]$

" W " – alga ant popieriaus (be "darbdavio" Sodros dalies)

D – draudžiamosios pajamos (dabar 1488 LTL)

Sodros pensijos papildomos dalies mažinimo formulė

- Pervedant x% nuo “W” į II pakopą, koeficientu d mažinamas K :

$$0,005 * S * dK * D$$

- Pavyzdys (Medaiskis/Gudaitis 2013):

The earnings-related component of the old-age pension of a second pillar participant is calculated with reduced coefficients as follows:

$$ERP_T = 0.005 \cdot (k_1 + k_2 + \dots + k_{m-1} + d_m k_m + d_{m+1} k_{m+1} + \dots + d_n k_n) \cdot D_T. \quad (7)$$

If a person joined a private *fully funded* second pillar system from the year m with the contribution rate r_m , and the pension insurance contribution rate for the supplementary part of the old-age pension was R_m , then the earnings-related component for this year of participation is proportionally reduced by $d_m = (R_m - r_m) / R_m$. For example, in 2010, the contribution rate for the supplementary part of the old-age pension was approved by law

as 9.3 per cent. A participant of the second pillar transfers 2 per cent into his / her personal account, hence his / her coefficient of this year k_{2010} is reduced by $d_{2010} = (9.3 - 2) / 9.3 = 0.785$, i.e. by 21.5 per cent. The reduction rates are presented in Table 2.

Sodros pensijos papildomos dalies mažinimo formulė (2)

TABLE 2. Social insurance contribution and reduction rates

Year	Full social insurance contribution rate into old-age earnings-related part (%) R_m	Transfer into second pillar rate (%) r_m	Reduction rate
2004	10.5	2.5	0.762
2005	10.6	3.5	0.670
2006	10.5	4.5	0.571
2007	9.9	5.5	0.444
2008	9.3	5.5	0.409
2009	9.3	2.5	0.731
2010	9.3	2.0	0.785
2011	9.3	2.0	0.785
2012	9.3	1.5	0.839

Sources: Legal acts of years 2004–2012 on approval of the State Social Insurance budget indicators; author's calculations.

Ar d teisingas?

- Kaip sau atsakyti, ar Sodros reformatorių nustatytas d koeficientas yra adekvatus?
- Kas yra adekvatus:
 - kol kas negalime tiesiogiai palyginti, ar tai ką pervedėm į II pakopą yra ekvivalentiškumo prasme tas pats, ko netekom Sodroje
 - taip yra todėl, kad Sodroje kaupiam „taškus“ (pensines teises), o ne LTL, kaip būtų NDC (notional defined contribution) sistemoje, kurią siūliau įvesti Lietuvoje (Kuodis 2010, 2011)

Skaičiavimų prielaidos

- Bet į klausimą iš principo galima atsakyti:
 - d bus ekvivalentiškas, jei mažesnė mėnesinė pensija Sodroje bus lygi pensijai, mokamai II pakopos
- Supaprastinimui, padarykime šias prielaidas:
 - pagal dabartinės pensijų sistemos parametrus vedame pavyzdyje naudojamus 2% nuo „ W “ į II pakopą
 - tą darome 35 metus
 - pensijas iš abiejų pakopų gauname 15 metų
 - ignoruojame grynąsias (po komisinių) grąžas abiejose pensijų pakopose, nes mums reikia iškristalizuoti d ekvivalentiškumo problematiką

Skaičiavimai

DU "ant popieriaus" (LTL/mėn)			800	900	1000	1100	1200	1300
k mažinimo koeficientas		0,785						
PAYG								
Mazesne pensija/mėn			-30	-34	-38	-41	-45	-49
Maziau is PAYG viso			-5419	-6097	-6774	-7452	-8129	-8806
II pakopa								
Pervesta II pakopon/mėn		0,02	16	18	20	22	24	26
Pervesta II pakopon viso			6720	7560	8400	9240	10080	10920
Didesne pensija II pakopos			37	42	47	51	56	61
Skirtumas LTL			7	8	9	10	11	12
Skirtumas %			24%	24%	24%	24%	24%	24%

- -30LTL gautas pagal $0,005 * S * dK * D$, kai $d = 0,785$
- +37LTL yra paprastas anuitetas ($=A/(15\text{metų} * 12\text{mėn.})$) iš per 35 metus sukauptos pagrindinės sumos II pakopoje (A), mokant 2% nuo "W".

Išvados

- d pensijų reformatorių nustatytas pagal tokią formulę, kad:
 - II pakopa atrodo žmogui „geras deal‘as“ vien dėl to, kad Sodros pensija sumažėja 24% mažiau, nei atsiranda papildoma II pakopos pensija (anuitetas), t.y. vien tik atsižvelgiant į pagrindinės sumos (principal) kaupimą (pensinių teisių Sodroje, aiškiai išreikštų pinigų II pakopoje).
 - tai taip pat reiškia, kad II pakopa paima iš Sodros daugiau išteklių, nei sumažėja jos įsipareigojimai – dėl „nekaltos“ d apskaičiavimo tvarkos atsiranda aiškiai neišreikšta (implicitinė) skylė Sodros finansuose.

Pabaiga